

El pensament català

El realisme del poble català

Arnau Puig, filòsof del grup Dau al Set i Premi Nacional de Cultura, ens ha lliurat un text breu a través de Comanegra, *Filosofia de la immediatesa*, que du com a subtítol 1714. *Bressol sagnant del pensament català*. Un llibre deliciós que situa l'ensuïada de la guerra de Successió en la frontissa que fa canviar el pensament català, que fins aleshores havia acceptat el "núvol de conformitat ideològic" de la Castella imperial. Però aquesta filosofia de la immediatesa "neix entre els morts", com diu l'editor, i el logocentrisme espanyol deixarà de ser acceptat per convicció a Catalunya. Sorgeix la filosofia de la immediatesa, del realisme i del sentit comú.

Seny i sentit comú

Intentar l'anàlisi de la nostra visió del món i l'enllaç amb les aportacions del pensament europeu és una tasca àrdua que gairebé ningú no ha fet. Arnau Puig distingeix entre *sentit comú* i *seny*. El primer fa referència a la "percepció de l'entorn natural i social" i el segon al·ludeix a una actitud, a una resposta a la "problemàtica plantejada per l'entorn" i implica una acció. El despertar de la guerra del 1714 i el decret de Nova Planta del 1716 que nega l'establiment d'una *via catalana* produeix un "despertar de la consciència" i l'influx de la filosofia escocesa, Locke, Hume, aporta dosis de realitat, d'atenció a la cosa que existeix, pertanyi o no al món de les idees.

Filosofia del sentit comú

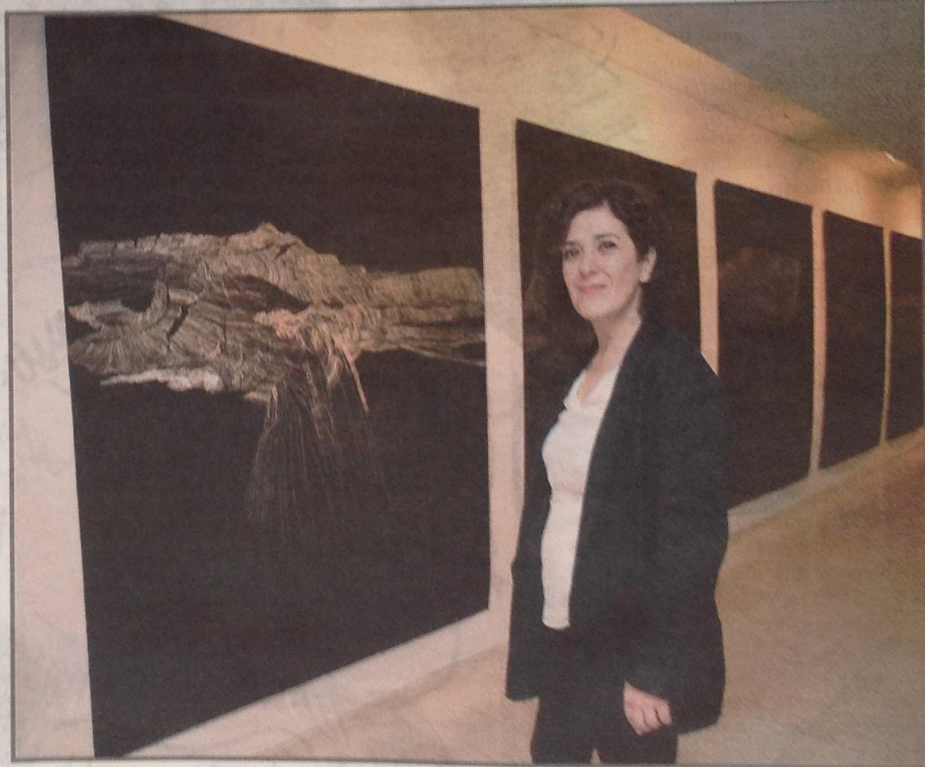
És la filosofia de la immediatesa, que respon a una actitud, a una consciència, a una filosofia de la vida que es dedueix de la immediatesa de l'existir. I així Kant hi aporta la seva raó pràctica, la primacia de l'experiència, dels fets reals, que als catalans, com diu Arnau Puig, "la realitat se'ls planta a les mans". I neix la dissidència i la diversitat, perquè la realitat pot ser d'altres maneres que no la imposada. I la moral de la filosofia del sentit comú no s'instal·la en una moral absolutista i transcendent, que és al costat de la teologia del poder de Castella la Nova al segle XVI i que perdura encara avui, sinó una ètica derivada del dret consuetudinari i dels costums. Tot pot ser d'una altra manera. La natura com a presència física real s'incorpora a aquesta visió del món i serà un punt cabdal de l'art català d'ara endavant. Un llibre bàsic a les escoles catalanes i de capçalera a les espanyoles. *

Moment zero

Tot i que ho anomenem procés de creació, l'art té un punt de partida. O molts. Des dels materials que fem servir fins a la història de l'art i tots els pensaments de l'artista. Res no surt del no-res. I a Ruth Moran (Badajoz, 1976) no li podem atribuir el mèrit que la seva obra neixi d'un Big Bang primigeni. Però, i tenint en compte que l'art sempre és un artífici, la seva obra sembla sortida de la buidor, d'un primer punt que sura en un espai fins ara inexistent i que comença a expandir-se. La qualitat de demiürg que té l'artista s'aplica en aquesta creadora extremenya que ha viscut els darrers anys al Penedès: des del punt passa al traç i del traç va construint geografies. Com

què simulen haver aconseguit prou vida per continuar un procés cap l'infinit, independent de la intervenció de l'autora. Amb un plantejament similar, Ruth Moran mostra una altra sèrie en què el traç ha estat realitzat amb perforacions que prenen forma gràcies a la llum que entra pel revers del paper. En un plantejament cosmològic, aquests forats serien el concepte invers dels forats negres, ja que ens permeten crear, i no fer desaparèixer, un nou element que la superfície negra del quadre no tenia: la llum. I per la seva col·locació, suspesa del sostre, també ens permet veure, com si fos el satèl·lit de la Terra, la seva cara oculta. Aquesta peça va acompanyada del vídeo *Performing the*

Ruth Morán a la galeria Joan Gaspar de Barcelona
ORIOL DURAN



si després d'haver creat una galàxia, ara es dedica a configurar les formes dels planetes que la formen

A la galeria Joan Gaspar, a la plaça Letamendi de Barcelona, presenta diferents sèries, en un treball global comisariat per la crítica d'art Imma Prieto. Una d'elles, molt característica de la seva trajectòria, presenta en gran format i sobre fons negre aquest gest expansiu que sembla que no tingui fi. L'artista, en un moment concret, abandona les seves formes en un determinat punt en

gesture (2014) en què se simula, en forma d'animació, el gest de l'artista.

En la mostra *Diagnosi i infinit* podem comprovar l'evolució de Moran, que originalment només utilitzava els traços de color platejat, gairebé blanc, i que ara ha incorporat el color, però amb el mateix plantejament d'un esclat de rebel·lia de l'omnipotent negre que es nega a seguir sent sempre la representació del no-res. El color és una manera més d'expandir-se i d'aportar noves dades a la seva geografia. *